

HORIZONT 2022/17

Migrációkutató Intézet

Gönczi Róbert: [Bevándorlási kihívások kibocsátó országokban – Májusi terep-
szemle-tapasztalatok Moldovából és Romániából](#)

Gönczi Róbert: Bevándorlási kihívások kibocsátó országokban – Májusi terepszemle-tapasztalatok Moldovából és Romániából

1. BEVEZETÉS

Az ukrajnai háború egyedi helyzetet teremtett több közép- és kelet-európai országban is. Lengyelország lakossága kettő Varsónyi fővel nőtt, Magyarország kétfrontos bevándorlási krízis közepén lelte magát, Csehország pedig fellendítette krónikus munkaerőhiányban szenvedő gazdaságát a bajbajutottak érkezésének köszönhetően. Van ugyanakkor két ország, amelyeket még súlyosabban érintett a konfliktus, mint bármelyik másikat Ukrajnán kívül: Moldova és Románia. A gyakran cinikusan „két román államnak” hívtott Moldova és Románia az utóbbi harminc évben inkább krónikus kibocsátó, mint befogadó állam volt, a jelenlegi helyzet azonban arra kényszerítette őket, hogy alapjaiban gondolják át menekültpolitikájukat. 2022. május 6–11. között a Migrációkutató Intézet munkatársai ellátogattak Romániába, Moldovába és a szakadár oroszbarát *de facto* államba, a Dnyeszter Menti Köztársaságba, hogy következtetéseket vonhassanak le a kialakult helyzet állami kezelésével és a civil szervezetek bevonásával kapcsolatban.

2. ÁLTALÁNOS POLITIKAI ELEMZÉS A MOLDOVAI HELYZETRŐL

Moldova a február 24-én kirobbant ukrajnai háborút megelőzően az ország viharos történetéhez képest relatíve nyugalmas periódust élt át. A kis kelet-európai állam túlélte a 2019-es alkotmányos válságot, melynek eredményeként a két egymással szemben álló

ABSZTRAKT

Az ukrajnai háború eredményeként a teljes közép- és kelet-európai régió kihívások sokaságával kell, hogy szembenézzen. Ezek közül az egyik legaggasztóbb a menekültválság, melynek két igazán súlyosan érintett országa a Moldovai Köztársaság és az európai uniós tag Románia. A két kelet-európai országnak úgy kell kidolgoznia menekültstratégiát folyamatos belpolitikai válságok és korlátozott pénzügyi képességek mentén, hogy korábban szinte kizárólagosan kibocsátó államokként működtek. A Migrációkutató Intézet munkatársai májusban Moldovába, Romániába és az oroszbarát szakadár Dnyeszter Menti Köztársaságba látogattak, hogy a helyszínen vizsgálják meg a kialakult helyzetet.

fél, az oroszparti baloldal és az Európa-párti politikai formációk összefogtak, hogy közösen lépjenek fel a korrupt, túl nagy politikai hatalommal rendelkező oligarcha, Vladimir Plahotniuc ellen.¹ Igor Dodon, akit a moldávok 2016-ban választottak meg elnöknek, a válság után még hatalomban tudott maradni egy évig, melyet követően azonban a következő választáson a gyakran Európa-pártiként emlegetett, ám inkább Bukarest-barát politikus, a korábbi miniszterelnök, Maia Sandu győzedelmeskedett 2020-ban.

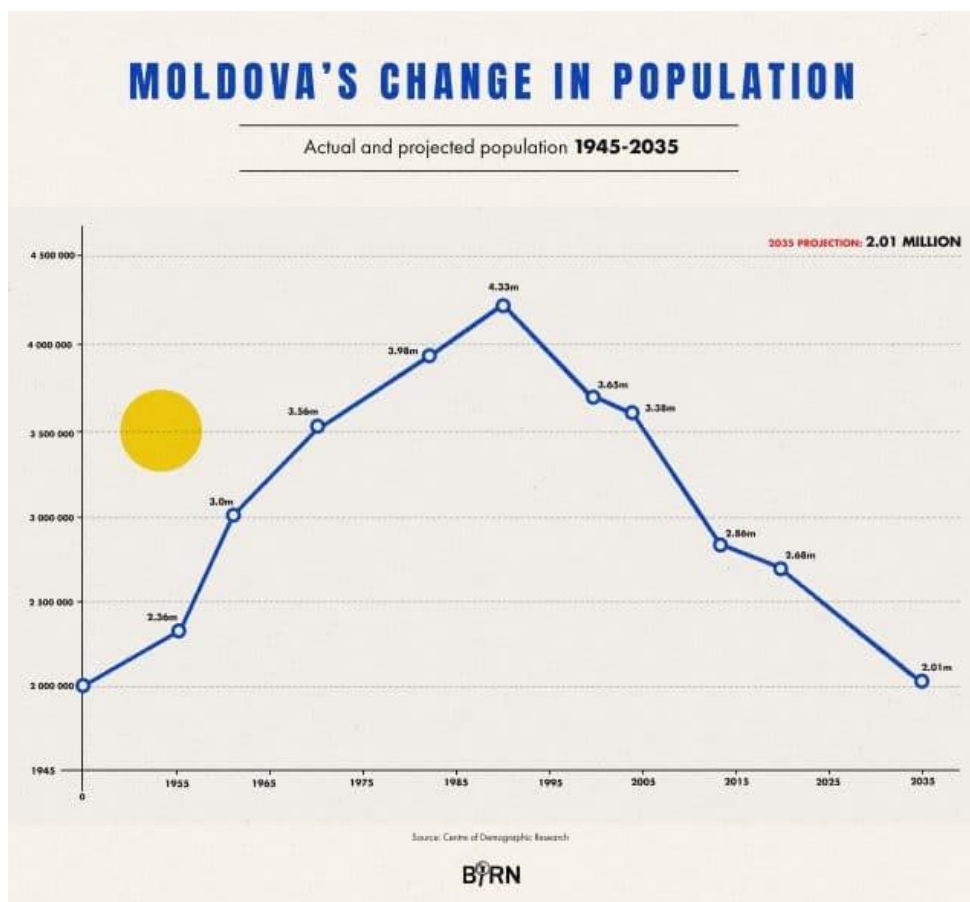
Maia Sandu első másfél éve a koronavírus-járvány kritikus moldovai hatásainak kezelésével zajlott, illetve az előre bejelentett kampányígéret, a korrupcióellenes harc megvalósításával. Az utóbbi keretei közt a moldovai politikai hagyományokra egyáltalán nem jellemző módon hivatalba lépésének napján minden magas pozíciójú közszoigát elbocsátott a minisztériumokból. Mint később kiderült, a moldáv állam nem tudja pótolni a kiesett munkaerőt az elvándorlás kritikus hatásának eredményeként. (Az elhibázott döntésnek köszönhetően a minisztériumok jelenleg alacsonyabb százalékon működnek, sokszor olyan politikusok vagy közszoigák irányítása alatt, akiknek nincsen megfelelő tapasztalatuk egy ekkora intézmény igazgatásában.)

Moldovában az 1991 augusztusában elnyert függetlenség kikiáltása óta súlyosan csökkent a lakosság száma.² A legutóbbi, 2004-es népszámlálás adatai szerint 3,55 millióan laknak az országban, ez azonban vélhetően 2,6 millió fő alá csökkent 2022-re. A legsúlyosabb problémát az alacsony gyermekvállalási kedv és a munkavállalási célú kivándorlás jelenti. Az állami adatok szerint a vidék voltaképp kiürült, a lakosság főként a kelet-európai állam fővárosába, Chişinăuba és második legnagyobb városába, Bălţiba összpontosul. Szomszédjához, Romániához hasonlóan gyakori kihívás a nukleáris családok szétesése a munkaerőkivándorlás miatt: sokszor a családfő és házastársa is elhagyja az országot jobban fizető nyugat-európai munkák miatt, hátrahagyva a gyermekeket a nagyszülőkkel.³ A munkaerőkivándorlás gyakorlatilag lehetetlenné teszi a moldovai gazdaság felvirágzását, melyet a korlátolt geopolitikai mozgástér sem segít.

¹ BESWICK 2019.

² GÖNCZI 2022A.

³ GÖNCZI 2021.

1. ÁBRA: A MOLDOVAI LAKOSSÁGCSÖKKENÉS⁴

A Moldovai Köztársaság geopolitikája az egyik legkomplexebb Európában. A kis kelet-európai ország voltaképp beszorult két nagy állam, a háborútól sújtott Ukrajna és az európai uniós tag Románia közé. Moldova nem rendelkezik sem autópályával, sem tengeri kikötővel, egyetlen opciója a világgazdasági vérkeringésbe való bekapcsolódásra Giurgiuleştiben van, az ország legdélebbi pontján, ahol hozzáférésük van a Dunához, onnan pedig a Fekete-tengerhez. Az állam gazdaságát egészen az ukrajnai konfliktusig dominálta az Európai Unió – főként

⁴ KARPOWIAK – RZECZY 2020.

Románia⁵ –, illetve Oroszország.⁶ Az utóbbi időben Törökország is elkezdett érdeklődni Moldova iránt, főként türk autonóm tartománya, Gagauzia miatt, ám egyelőre ez egy igencsak kezdetleges fázisban tartó együttműködés.⁷

Az ország Besszarábia történelmi régiójában helyezkedik el, mely a középkor során a Moldvai Fejedelemséghez tartozott. A terület később többnyire Oroszországhoz, illetve a Szovjetunióhoz tartozott, azonban egy rövid periódusra Románia is magához csatolta, de előfordult az is, hogy függetlenedett.⁸ Moldova lakossága körülbelül kétharmad arányban román anyanyelvű, a felmérések szerint azonban több mint 60%-uk moldávként definiálja identitását.⁹ Ez a furcsa szituáció főként a szovjetek lokális identitáspolitikájának köszönhető. Moszkva az elmúlt 80 évben mindent elkövetett, hogy a moldovai lakosságnak kialakuljon egy saját identitása, ezzel meggátolva azt, hogy Romániával egyesüljön a régió. Az idegen behatás eredményeként ma Moldova identitáskérdését tekintve egy mélyen megosztott állam, aminek jelentős hatása van a belpolitikára is. (A magukat románként identifikáló emberek jellemzően inkább az „EU-párti” politikai formációkra szavaznak, míg a moldáv szuverenisták gyakran oroszbarátként jelennek meg.) A román hatás olyan erős az országban, különösen Sandu elnökségének kezdete óta, hogy szinte kizárja az együttműködést más regionális államokkal. (Például Dodon elnöksége idején sokkal több magyar–moldáv bilaterális együttműködés tudott megvalósulni, mint az elmúlt 1,5–2 évben.¹⁰)

⁵ A WITS (World Integrated Trade Solution, avagy Integrált Világkereskedelmi Megoldás – a Világbank, az ENSZ Statisztikai Osztálya, az ENSZ Kereskedelmi és Fejlesztési Konferenciája, a Kereskedelmi Világszervezet, a Center for International Business, a Tuck School of Business és a Globális Preferenciális Kereskedelmi Megállapodások Adatbázisának közös projektje) információi szerint Moldova top öt importpartneréből három uniós- (Románia, Olaszország és Németország), míg top öt exportpartneréből szintén kettő EU-tag (Románia és Németország). Románia mindkét partnerlistát vezeti, teljes megoszlásban majdnem háromszor annyit importál és majdnem 1,5-szer annyit exportál Moldovából, mint a második helyezett. (WITS DATA)

⁶ WITS DATA

⁷ COFFEY 2021.

⁸ Az egykori Moldvai Fejedelemség közép- és észak-besszarábiai területei, melyek a mai Moldova területét jelentik 1912-ben kerültek az Orosz Birodalomhoz. 1917-ben, a bolsevikok okozta belpolitikai krízis során a terület függetlenedett Moldáv Demokratikus Köztársaság néven, majd 1918-ban csatlakozott Romániához. A Szovjetunió 1940-ben foglalta vissza Besszarábiát, területén pedig kikiáltotta a Moldáv Szovjet Szocialista Köztársaságot, mely 1991-ben függetlenedett, létrehozva ezzel a ma ismert Moldovai Köztársaságot. (HAYNES 2020, 81-157.)

⁹ BRITANNICA.

¹⁰ Magyarország és a Moldovai Köztársaság 2007-ben kötött Fejlesztési Együttműködési Megállapodást kormányközi alapon. (NET JOGTÁR) 2014-ben felállt a Magyar-Moldovai Gazdasági Együttműködési Vegyes Bizottság (DUNA RÉGIÓ STRATÉGIA 2014.), 2016-ban pedig kulturális együttműködési szerződést kötött az Emberi Erőforrások Minisztériuma a moldovai Kulturális Minisztériummal (MAGYAR MŰVÉSZETI AKADÉMIA 2016.). 2020 – avagy a Dodon-éra utolsó éve – volt a csúcspont a moldáv-magyar kapcsolatokban, ugyanis ekkor az OTP Bank vált az ország harmadik legnagyobb bankjává, megjelent az országban a Richter (ORIGO 2020A.), illetve Orbán Viktor miniszterelnök is Moldovába látogatott. (ORIGO 2020B.)

Oroszország azonban továbbra is erőteljesen jelen van az országban, melynek oka nemcsak az, hogy a lakosság körülbelül egyharmada szimpatizál Moszkvával, fele oroszbarát pártokra szavaz, vagy hogy jelentős szláv kisebbség él Moldovában, sokkal inkább az, hogy immáron harminc éve működik egy szakadár állam a Dnyeszter jobb partján: a Dnyeszter Menti Köztársaság. A Dnyeszteren túli, Győr-Moson-Sopron megyével megegyező méretű szakadár régió egy rövid, ám véres polgárháborút követően szakadt el Moldovától 1992-ben.¹¹ A polgárháborút a szakadár nyerték meg, miután segítséget kaptak Borisz Jelcin Oroszországtól. Az orosz „békefenntartók” – hasonlóan, mint más, a posztszovjet térségben megtalálható szakadár államokban – innen sem távoztak immáron 30 éve, fenntartva a senki, még Moszkva által sem elismert állam relatív függetlenségét. Dnyesztermentének több ütőkártya is van a kezében Moszkva hathatós támogatásán kívül, mellyel fenn tudja tartani önállóságát: az egyik a Dubăsari vízerőmű, mely a gyéren kialakított energiaellátó rendszernek köszönhetően kizárólagosan látja el árammal a Dnyeszter balpartját,¹² a másik a gázellátás, mely a Tiraszpol által ellenőrzött területeken keresztül érkezik Moldovába, továbbá a balparton található Európa egyik legnagyobb fegyverraktára is – a dnyesztermelléki hadsereg ellenőrzése alatt –, ahová még a Vörös Hadsereg szállította 1990-1992-ben a Közép-Európából kivont fegyvereit. Chişinău és Tiraszpol kapcsolata egyedülálló az összes szakadár köztársaság tekintetében. A dnyesztermelléki vezetés és a moldovai állam tárgyal, együttműködik, ugyanakkor kölcsönösen nem ismerik el egymás függetlenségét és szuverenitását.¹³

Az ukrainai orosz invázió 2022. február 24-i kezdete óta komoly aggodalom tárgya volt a Dnyesztermellék. Ennek oka abban rejlik, hogy ha az oroszok megfelelően helyezkednek, akkor Tiraszpol segítségével két irányból tudnak támadást indítani Odessza ellen.¹⁴ A kijevi kormány gyorsan reagált, azonnal le is zárták a teljes ukrán-dnyesztermenti határszakaszt, annak ellenére, hogy még az EUBAM¹⁵ állandó szolgálata is monitorozza a térségben az eseményeket.

¹¹ HAYNES 2020, 157-181.

¹² Ennek a helyzetnek a feloldása érdekében Chişinău az utóbbi években tárgyalásokba kezdett Bukaresttel, hogy csatlakoztathassák a moldovai rendszert a szucsávi áramkörhöz. (IEA)

¹³ A két állam 2000-ben majdnem megegyezett arról is, hogy föderatív módon átalakítsák az államszervezetet, ez azonban vétőjogot adott volna Tiraszpol kezébe, mely miatt Moldova inkább kihátrált a megegyezésből. (HAYNES 2020, 157-181.) A felebaráti kapcsolatot ugyanakkor fenn kell tartania Chişinăunak Tiraszpollal, ugyanis ha a szakadár régió ténylegesen függetlenedik, Gagauzia is igényt tarthat az alkotmányból fakadó jogai által a függetlenségre. Mivel a gagauz vezetők többször is jelezték, hogy ha van rá békés lehetőség, inkább a függetlenséget választanák, Moldova könnyen darabokra eshet, maradék területét pedig felfalhatja Románia, mely ellentétes a moldáv politikai elit céljaival. (CALUS 2014.)

¹⁴ Erről árulkodott egy, a fehérorosz elnök, Alekszandr Lukasenka által megosztott videó, melyen véletlenül észrevehető volt egy hadászati térkép is, ahol rejtélyes nyilak kötötték össze Tiraszpol Odesszával. (CHATURVEDI 2022.)

¹⁵ Az EUBAM, avagy az Európai Unió Moldovai és Ukrainai Határvédelmet Segítő Missziója 2005-ben indult. Az EUBAM jogalapját az Európai Bizottság, Moldova és Ukrajna kormánya ratifikálta a 2005. október 7-i egyetértési nyilatkozatban. Az EUBAM olyan határellenőrzési, vám- és kereskedelmi normákat, illetve gyakorlatokat hirdet, amelyek megfelelnek az uniós

A határzár következtében átmenetileg megszűnt mind a közúti, mind a vasúti összeköttetés Ukrajna és a Dnyesztermellék között. Külön aggodalomra ad okot, hogy a határszakaszon a menekülteket sem engedik át az ukrán hatóságok, akiknek így vagy Dél- vagy Észak-Moldova irányába kell utazniuk a határ mentén, hogy biztonságba jussanak.¹⁶ További aggodalomra adott okot, hogy a szakadár állam hivatalos médiaplatformja szerint kétszer is fegyveres drón-támadás érte területét. Az egyik alkalommal a drón néhány méteres krátert hagyott maga után egy mezőgazdasági területen,¹⁷ egyszer pedig a helyi nemzetbiztonsági szolgálat, a KGB ablaka is betört.¹⁸

A Migrációkutató Intézet munkatársai egy nappal a május 9-i dnyesztermelléki Győzelem Napi ünnepség előtt látogattak el a szakadár köztársaságba. Látogatásuk során megállapították, hogy az oroszbarát de facto államban egyáltalán nem lehet érezni a szomszédos háború létezését – melynek okai az erős központi, állami propagandamédia-jelenlét és az ukrán-dnyesztermenti határszakasz lezárása. Főként az Ukrajnával közös határszakasz hermetikus lezárása miatt nem tartózkodnak menekültek egyáltalán a Dnyeszter Menti Köztársaság területén. Csak a szakadár hadsereg erős mozgósítottságából és a területen mindenhol fellelhető katonai ellenőrzőpontokból lehet következtetni rá, hogy a szomszédban háború zajlik.

3. A MOLDOVAI MENEKÜLTKRÍZIS

Az UNHCR, avagy az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága június 6-i adatai szerint az Ukrajnából Moldovába érkezett menekültek száma 1 041 095 fő, melyből 87 718-an az ország területén maradtak. Menedékjogot bármelyik moldovai határátkelőhelyen vagy rendőrségen lehet igényelni, csakúgy, mint a Migrációs és Menekültügyi Hivatal irodáiban.¹⁹ A menedékjog iránti kérelem benyújtásához elegendő a szóbeli kérelem, majd a felhatalmazott állami személyek

jogszabályoknak is, ezzel hozzájárulva a két kelet-európai állam határokon túlnyúló kereskedelmének segítéséhez. A jelenlegi misszió megbízatása 2023. november 30-ig érvényes. (EUBAM)

¹⁶ A dnyesztermenti határzár következtében jelentősen megnőtt a migrációs nyomás a dél-moldovai Palanca határátkelőhelyen is. Az ukrán hatóságok február 24-től a Dnyesztermelléken keresztül haladó Odessza-Chișinău vasútvonalat is lezárták, ezzel is akadályozva a gondtalan áthaladást. (ПРАВИТЕЛЬСТВО РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА)

¹⁷ ГАМОВА 2022.

¹⁸ БАЛАХНОВА 2022.; Egyelőre nem tudjuk ki követte el a támadást. Ukrajna szerint Oroszország proxyeszközöket alkalmazva, vagy maga Tiraszpol, hogy ezzel vonja magára Moszkva figyelmét, mely most inkább Kelet-Ukrajnára és a Dnyesztermellékére koncentrál, de van, aki szerint Ukrajna. (SMITH 2022.) (Ez a vélemény széles körben elterjedt Moldovában.) Érdekes fejlemény, hogy miután Maia Sandu a történetekkel kapcsolatban felhívta volna Zelenszkij elnököt, hogy egyeztessenek a dnyesztermenti helyzettel kapcsolatos közös kommunikációról, az ukrán államfő nem vette fel a telefont és vissza sem hívta moldáv kollégáját. Sok szakértő szerint ez lehet a bizonyítéka annak, hogy maga Ukrajna intézett támadást a szakadár terület ellen, amennyiben ez így történt. (PETER 2022.)

¹⁹ CENTRUL DE DREPT AL AVOCAȚILOR.

segítségével írásos űrlapot kell kitölteni. A jelenlegi helyzetben a határon akkor is lehet menedékjogot kérni, ha nem rendelkezik a menekült útlevéllel. A Moldovai Köztársaság Rendkívüli Helyzetekkel Kapcsolatos Bizottságának 2022. május 18-án kelt 21. számú rendelete értelmében az ukrán állampolgárokra a vonatkozó, rendkívüli állapot idején alkalmazandó 90 naptári napos tartózkodási korlátozást nem alkalmazzák.²⁰ A jelenlegi rendkívüli állapot 2022. június 25-ig érvényes, ebben az időszakban Ukrajna állampolgáira a tartózkodási idő limitje nem érvényes. Június 25-ig bezárólag a Moldovai Köztársaság Rendkívüli Helyzetekkel Kapcsolatos Bizottsága új rendelettel készül az ukrán állampolgárok Moldova területén való tartózkodásának meghosszabbításáról vagy megváltoztatásáról. Jelenleg kettő opció közül választhatnak Ukrajna állampolgárai a hosszú távú moldovai tartózkodásra: a menedékjog megszerzése (menekültstátusz) vagy a tartózkodási engedély megszerzése. Menekültstátuszt akkor kérhet valaki Moldovában, ha jelenléte származási országában veszélyt jelentene az életére. A menedékkérők jogairól szóló 270/2008. sz. törvény előírásai alapján minden ukrán állampolgár jogosult menekültstátuszra. A Moldovai Köztársaság Rendkívüli Helyzetekkel Kapcsolatos Bizottságának 2022. május 18-i 21. sz. rendelete értelmében a kérelmező ukrán állampolgár emellett menedékjogi kérelem helyett tartózkodási engedély iránti kérelemmel is fordulhat a Migrációs és Menekültügyi Hivatalhoz annak érdekében, hogy munkát vállalhasson Moldova területén. (Ebben az esetben a más állampolgárokra vonatkozó speciális követelmények, mint az 1440 moldáv lej összegű állami illeték fizetésének kötelessége nem érvényesek.)

A kelet-európai állam az ukrán menekültválság során időről időre újból és újból a lakosságáryosan mért legnagyobb befogadóvá vált – bár egy rövid időre volt, hogy Magyarország itt átvette a vezetést²¹ –, mely komoly pénzügyi kihívást jelent számukra. A moldáv állam menekültrendszerének működését is tartalmazó weblapján összefoglalják mindazon segítséget, melyet a bajbajutottaknak nyújtanak.²² Ukrajna állampolgárai személyi igazolvány, útlevél vagy akár Covid-19 oltottságot igazoló dokumentum nélkül is menedéket kaphatnak Moldovában. A gépjárművek szintén, zöldkártya nélkül is beléphetnek az ország területére abban az esetben, ha 24 órán belül kiváltják az említett dokumentumot. Az ukrán menekülők nagyarányú érkezése miatt két ún. Idegenforgalmi Ideiglenes Központot is felállítottak, egyet a Ștefan Vodă megyei Palanca községben, egyet pedig az Ocnița megyei Călărășeuca településén. A központok a Belügyminisztérium ellenőrzése alá tartoznak. A minisztérium biztosítja, hogy a menedékkérők egy egyszerűsített hozzáférési szisztémán keresztül juthassanak hozzá a moldovai szociális

²⁰ ДОПОМОГА 2022Б.

²¹ MAGYARORSZÁG KORMÁNYA 2022.

²² ПРАВИТЕЛЬСТВО РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА.

rendszerhez. A központok egy strukturált segítségnyújtási módszerrel, szociális munkások bevonásával humanitárius segítséget is tudnak nyújtani a menekültek számára. Ezzel párhuzamosan az önkormányzatok, a közintézmények és a szakszervezetek is hozzájárulnak, hogy a menekülők ideiglenes menedékhez juthassanak. Az átmeneti szállások tevékenységére vonatkozó szabályzatot a Nemzeti Szociális Segélyező Ügynökség dolgozza ki, majd a korábban említett strukturált segítségnyújtási módszer alapján szociális munkásokat jelölnek ki, hogy el tudják látni a szükséges feladatokat a kijelölt menedékhelyeken.

Az említetteken felül a Pénzügyminisztérium számlát nyitott az Ukrajnát támogató humanitárius adományokhoz.²³ A rendszeren keresztül magánszemélyek és jogi személyek is ajánlhatnak fel pénzadományt. Adományozni csak a Pénzügyminisztérium által nyitott speciális számlán keresztül lehetséges, az átutalások pedig megtörténhetnek moldáv lejben, amerikai dollárban és euróban is.

Május 7-10. között tartott moldovai terepszemlénk során lehetőségünk volt megtekinteni Moldova legnagyobb befogadóközpontját, a Chişinău külvárosában található MoldExpo kiállítási központ területén felállított menekülttábor. A főként anyákra és gyermekekre koncentráló központ háromszáz fő befogadására képes. A táborban tartózkodók ellátását a régióban egyedül Moldovában megtalálható ENSZ Világélelmészeti Program (WFP) segítségével tudják megvalósítani: ezzel napi háromszori étkezést tudnak biztosítani a rászorulóknak.²⁴ Az ellátás akadálytalan működésében több civil szervezet, például a Romániában is aktív Blue Dot is segít.²⁵ A helyszínen dolgozó elszánt önkéntesek annyi terhet próbálnak levenni a kétségbeesett szülők válláról, amennyit csak lehetséges, éppen ezért folyamatos programokat biztosítanak a tábor területén tartózkodó gyermekek számára.

Raţeva Nadejda, a MoldExpo kereskedelmi igazgatója arra panaszkodott nekünk, hogy a kezdeti lakossági szolidaritási hullám elapadni látszik. Az adományok megálltak, a kapacitáshiány helyett pedig a segélyhiány vált a központi kihívássá. Nadejda külön kiemelte, hogy a nyári ruhák érkezésének hiánya komoly fejtörést okoz nekik, ugyanis a menekültek többsége még téli időben, az évszakhoz megfelelő ruházattal érkezett a MoldExpo területére. A chişinăui menekülttábor különlegessége, hogy vezetősége nem szociális munkásokból vagy civil szervezetek képviselőiből áll, hanem a kiállítási központ egykori igazgatóságából, akik 15-16 éve foglalkoznak a MoldExpo működtetésével. A Nadejdához hasonló MoldExpo alkalmazottak először

²³ DOPOMOGA 2022C.

²⁴ WFP 2022.

²⁵ UNICEF 2022.

foglalkoznak a jelenlegihez hasonló kihívással, ugyanis Moldovába jellemzően nem a beáramlás, hanem az állam elhagyása volt a probléma. Nadejda arra is felhívta figyelmünket, hogy jelentősen átalakult az érkezők jellege: Moldova tranzitországgként használása helyett az utóbbi időben megnövekedett a hosszú távon az állam területén tartózkodók száma – többségük nő és gyermek, akiknek a férje vagy apja Ukrajnában maradt.

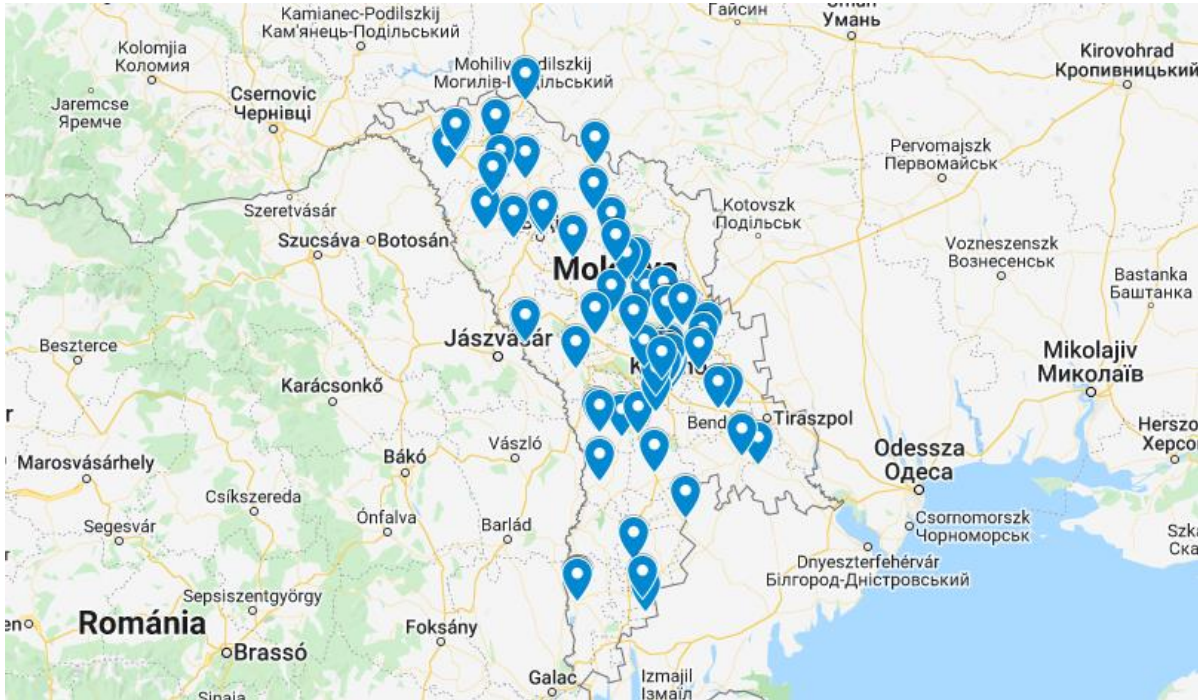
Fogadónk felhívta rá a figyelmet, hogy a moldáv állam is biztosít támogatást a menekültek számára. Minden egyes menedékkérő jogosult egy állami bankkártyára, melyre Chişinău 100 eurót utal fejenként (tehát családok esetén ez az összeg többszörös is lehet), amit bárhol elkölthetnek élelmiszerre és alapvető szükségleti cikkekre. A tábor területén a nemzetközi egészségügyi segítségnyújtó civil szervezet, a SAMU is megtalálható.²⁶ A SAMU helyszínen tartózkodó három munkatársa középszintű egészségügyi segítségnyújtást tud biztosítani a menedékkérőknek a központ területén.

Nem a MoldExpo ugyanakkor az egyetlen menekültközpont Moldovában a hivatalos állami honlapok információi szerint. Összesen 61 befogadóközpont üzemel, a legtöbb Chişinău-ban, ugyanakkor több mint egy lelhető fel többek közt Anenii Noiban, Bălţiiban, Cahulban, Călăraşiban és Comratban is, melyből a legutóbbi Gagauzia területén található.²⁷ A moldáv kormány emellett működtet egy olyan honlapot is, melyen keres-kínál alapon elérhetőek szálláslehetőségek, munkalehetőségek és számos szociális segítségnyújtás is a menekültek számára.²⁸ Az említett kormányoldal, a Dopomoga egy egységes platformon próbálja meg összegyűjteni a kormányzati- és magánfelajánlásokat is.

²⁶ SAMU 2022.

²⁷ DOPOMOGA 2022A.

²⁸ DOPOMOGA 2022D.

2. ÁBRA: BEFOGADÓKÖZPONTOK MOLDOVÁBAN²⁹

4. A ROMÁNIAI MENEKÜLTKRÍZIS

Románia az egyik legtöbb Ukrajnából érkező menekültet befogadó állam, az UNHCR hivatalos adatai szerint a negyedik, közvetlenül Lengyelország, Oroszország és Moldova után.³⁰ A szervezet adatportáljának információi szerint június 13-ig 642 159 fő lépett be Románia területére Ukrajnából, ám mindössze 37 353 fő regisztrált menedékkérelemre területén. A konfliktus első szakaszában Észak-Románia volt az országba menekülők elsődleges érkezési pontja. Az egyik leginkább érintett város Máramarossziget volt, melynek polgármestere, Vasile Moldovan a Zeit Online híroldalnak elmondta, az emberek többsége, akik Romániába érkeztek nem itt kértek menedéket, hanem továbbutaztak főként Csehországba és Lengyelországba.³¹ Az érkezőknek egy jelentős hányadát ráadásul a bombatámadást ért Ivano-Frankivszk város régiójából érkezett ukrajnai román kisebbségek tették ki. A Romániába befogadottak többsége anya és gyermekeik

²⁹ DOPOMOGA 2022a.

³⁰ UNHCR OPERATIONAL DATA PORTAL 2022.

³¹ BOGNER – HENTSCHE – KOKOT – ROSER – SCHINDLER – THURM 2022.

– az állami adatok szerint az érkezők mintegy egyharmada 18 éven aluli.³² A menedéket kereső diákok és hallgatók számára Bukarest lehetőséget biztosít közoktatási, illetve egyetemi beiratkozáshoz. Emellett Románia mindenkinek biztosít ingyenes orvosi ellátást, szociális segítségnyújtást és szálláshelyeket.

Az Ukrajnát Romániától elválasztó Tisza mentén található meg Máramarossziget határátkelőhelye, mely Szeretvásárt követően az egyik legaktívabb bevándorlási pont a szomszédban dúló háború február 24-i kezdete óta. Helyi kontaktjaink, Iulia Stan, a Máramarosszigeti Határrendőrség Területi Felügyeletének szóvivője és munkatársai elmondták nekünk, a rekord a határszakaszon napi 2 700 fő érkezése volt. A határátkelőhely alapvetően autóforgalom számára van kialakítva, ennek a kezelésére is szakosodtak a helyi határvédelmi egységek a Frontex alakulataival kiegészülve. A máramarosszigeti határátkelőhely különlegessége, hogy a román oldalt az ukrántól egy 1924-ben épített fahíd választja el, melyen egy időben csak egyetlen gépjármű tartózkodhat. A híd jellege komoly fennakadásokat és hatalmas várakozási időt eredményezett a menekültválság legélesebb pillanataiban a határ ukrán oldalán. Vendéglátóink felhívták rá figyelmünket, hogy Ukrajna határos területein jelentős román kisebbség él, akik a háború első pillanatától együttműködtek a romániai hatóságokkal, hogy hatékonyan tudják segíteni a menekültek áramlását. Az együttműködés keretei közt tudott megvalósulni a „Játékok Hídja Projekt” is, mely különböző plüssállatok kihelyezésével igyekezett barátságosabb környezetet teremteni az Ukrajnából érkező, rémült gyermekek számára.³³ Több civil szervezet is dolgozik a helyszínen, köztük a korábban említett Blue Dot is, mely bárkinek segítséget tud nyújtani a helyszínen, azonnal és célzottan.³⁴

A romániai hatóságok 10 ezer menekült érkezésére készültek fel a máramarosszigeti határátkelőhelyen. Felhívták rá figyelmünket ugyanakkor, hogy a legtöbb menekült nem lépi át az ukrán határt, hanem a Tisza északi partján található Aknaszlatina és Tiszafejéregyház területén tartózkodnak, ahonnan a konfliktus esetleges kárpátaljai eszkalációja esetén könnyedén át tudnak jönni Románia területére. Kísérőink ugyanakkor arról is beszámoltak, hogy a háború első időszakában jellemző volt a menekültek irreguláris érkezése is az ország területére annak ellenére, hogy Bukarest deklarálta: Románia befogad minden érkezőt. A határőrség szerint az érintettek legtöbbször a Tisza helyi szakaszának sekély mivoltát használták ki, mások pedig a környékbeli dombok, hegyek és kanyonok rejtett opcióit próbálták meg kihasználni. Sajnálattal számoltak

³² CRITESCU 2022.

³³ GRĂMADĂ 2022.

³⁴ Látogatásunk során a Blue Dot munkatársai, Meda és István körbevezettek minket segítségnyújtó pontjukon is, ahol mindennemű segítséget meg tudnak adni azoknak, akik tovább utaznának, de azoknak is, akik Romániában vészelnék át a háborút.

be nekünk róla, hogy az irregulárisan érkező menekültek nem mindig jutottak át Romániába, hárman közülük életüket is vesztették a próbálkozások során (jellemzően a nagy hidegben megcsúsztak a fagyos sziklákon és szörnyethaltak).

A helyi hatóságok arról is beszámoltak, hogy a jelenlegi romániai törvények értelmében – az EU-s szabályozással összhangban – a menekültek kilencven napon át maradhatnak az ország területén, kivéve ha regisztrálnak, mert akkor a háború végéig is. A határon történő regisztrációt követően a menedékes státusz igénylésére legközelebb a nagysomkúti regionális bevándorlási hivatalban van lehetőség. A menedékes státusszal ráadásul együtt jár az oktatás, a munkavállalási lehetőség és az egészségügyi ellátás biztosítása is az államtól. Máramarosszigeti interjúalanyaink szerint nem jellemző egyelőre a visszaáramlás olyan szinten, mint például Lengyelországban,³⁵ helyette inkább a napi látogatások vagy az ingázó magatartás váltak jellemzővé.³⁶

Sok romániai civil szervezet és állampolgár bizonyította empátiáját és támogatókészségét a válság eddigi több mint 100 napja alatt. Emellett eddig több mint 90 ország kérte Bukarest segítségét Ukrajnában rekedt állampolgárai evakuálásában.³⁷ Ez utóbbi eredményképp eddig több mint 20 kijevei diplomáciai képviselőt üritettek ki a nemzetek világszerte Románia segítségével.

A civil reprezentációról egy, közvetlenül a moldáv határ mellett működő segítségnyújtó ponton érdeklődtünk. A moldáv-román határon fekszik Sculeni települése, melyen osztozik a két állam. Kelet-Sculeni a Moldovai Köztársaság, míg Nyugat-Sculeni Románia területén található. A Prut-folyó – avagy a határ – átlépését követően szinte rögtön találtunk egy ideiglenes, menekülteknek felállított segélypontot, melyet a Voluntari „Vama Sculeni” Iași működtet.³⁸ Samuel Mocanu, a segélypont vezetője ismertette velünk, hogy a február 24-ét követő harmadik hét (március 14-20.) volt a menekültválság csúcspontja. Mocanu azt is közölte, hogy a segélypont főként Victoria község felajánlásaiból tartja fenn magát, de sok civil szervezet is tett felajánlásokat, többek közt Jászvásárból is. A sculeni segélypont napi 24 órában működik, az önkéntesek napi hat órában dolgoznak. Az önkéntesek többsége jászvásári román és moldáv egyetemista, ugyanakkor sok külföldi is részt vesz a munkában, például amerikaiak, ukránok, franciák, belgák vagy németek. Mocanu szerint a külföldiek jellemzően egy-két hétre kapcsolódnak be a

³⁵ GÖNCZI 2022B.

³⁶ Sok belső menekült kielégítőbbnek tartja a romániai élelmiszerboltok árumennyiségét, így átjár vásárolni a szomszéd országba. Ezt a tendenciát segíti, hogy sok dél-kárpátaljai ukrán állampolgár rendelkezik hivatalos romániai dokumentumokkal is.

³⁷ CRITESCU 2022.

³⁸ VOLUNTARI IN VAMA SCULENI, TWITTER

munkába, a helyi önkéntesek ugyanakkor rendkívül elszántak és a válság eleje óta részt vesznek a bajbajutottak megsegítésében.

A segélypont azért is különleges, ugyanis itt veszik fel azon menekülteket, akik Moldován keresztül érkeztek, azonban Németországba szeretnének jutni. Látogatásunk során a helyszínen is tartózkodott egy menekültektől túlszűfolt busz, akik szintén Németországba kívántak tovább utazni. Nem csak azok kaphatnak itt ugyanakkor célzott segítséget, akik elvágynak Romániából. A segélypont lehetőséget biztosít minden menekült elszállásolására Szatmárnémetiben, Aradon vagy Bukarestben. A segélyponttal kapcsolatban álló romániai szervezetek többek közt a helyi munkaerőpiacra történő integrációban is segítséget tudnak nyújtani azon menekülteknek, akik igénylik ezt. A segélypont emellett heti rendszerességgel küld adományokat egy moldovai partnerszervezetnek Bălțiibe.

Vasile Dîncu román védelmi miniszter felhívta rá a Zeit figyelmét, a jelenlegi helyzetben felkészültek akár 500 ezer menekült fogadására is, mely példátlan lenne az ország történelmében. Romániában – hasonlóan más regionális országokhoz – rögtön a konfliktus elején kikiáltották a veszélyhelyzet, melynek köszönhetően a kelet-európai állam annyi menekültet fogadhat be, amennyien csak érkeznek. A menekülteket segítő civil szervezetek azonban a menekültválság kezdete óta jelzik a román állam felé, hogy a meglévő befogadóképességek elégtelenek. A válságtól mélyen érintett Máramaros megyében a legsúlyosabb a helyzet, ahol a konfliktus kezdetén mindössze egy darab 200 fős befogadótábor állt a menekültek rendelkezésére. Botosány, Szucsáva és Tulcsa megyék ugyanakkor bizonyítják, hogy a hatóságok akár mindenre felkészült készenléti táborokat is fel tudnak állítani akár mindössze pár óra leforgása alatt.

A menekültválság romániai epicentruma kétségkívül Szeretvásár volt. Itt fogadott minket Blentești Sergiu, a szeretvásári határátkelőhely vezetője, Popovici Bogdan vezérőrnagy és Alina Pătraru, a Szucsáva megyei Határrendőrség PR-tevékenységért felelős ügynökségi vezetője. A Szeret-folyó mentén elhelyezkedő határátkelőhely az egyik legnagyobb Szucsáva megyében, ráadásul a legközelebb esik az ukrajnai Csernovic városához, mely jelentős ahhoz, hogy adott esetben orosz légi támadások célpontja legyen (különösen a városi reptér okán). A migrációs nyomásra való felkészülésben együttműködtek a közös határmenti közigazgatási egységekhez tartozó különböző rendvédelmi és katasztrófaelhárító alakulatok (pl. a helyi tűzoltóság), de bevonták az ukrajnai hatóságokat is. A határátkelőhely romániai oldalán emellett egy menekülttáborot és segélyközpontot is felállítottak, hogy azonnal tudjanak segíteni mindenkinek, akinek szüksége van rá.

A szeretvásári határátkelőhely egyediségét emellett az adja, hogy főként a gyalogosan érkezők számára lett megnyitva. Az érkezők többsége nő és gyermek volt, ugyanakkor sok ukrainai és vendéghallgató is érkezett Szeretvásárra. A gépjárművel érkező menekültek a határátkelőhely öt érkezési sávjából mindössze egyet használhattak a menekültek érkezésének első hullámában. (A határátkelőhely fennmaradó négy sávjából három a nőknek és gyermekeknek, míg egy a vendéghallgatóknak lett kijelölve.) A határátkelőhely már február 24-én reggel 8:30-kor teljes állománnyal működött, akkora volt a sor az ukrainai oldalon a menekülőök miatt. Az első napokon 24 óránként körülbelül 8 900 fő lépett be Románia területére Szeretvásáron keresztül.³⁹ A határátkelőhely szervezettsége miatt gyakorlatilag nem alakult ki Szeretvásár román oldalán várakozási idő.⁴⁰ Ennek oka abban is rejlett, hogy a háború kezdetekor Moldvában⁴¹ rendkívül hideg volt, így a gyors haladás érdekében az érkezők is szabálykövetőbb módon léptek be Románia területére.

A szeretvásári határvédelmi szervek is – hasonlóan a máramarosszigetihez – számoltak be irreguláris határátlépési kísérletekről. A határszakasz alföldi mivolta miatt azonban könnyebben találtak meg az országba illegális eszközökkel bejutottakat. Fogadóink biztosítottak minket róla, hogy senkit sem fordítottak vissza Ukrajnába, még azokat sem, akik irreguláris eszközökhöz folyamodtak.

A határátkelőhelyen a román állam együttműködve a civil szervezetekkel egy hatalmas segítségnyújtási központot állított fel. A határvédelmi szervek beszámolója szerint a civil szervezetek a helyi lakossággal együtt már a háború első percétől jelen voltak a segítségnyújtó központban. Az emberek többsége Szucsáva megyéből érkezett segídekezni, de sokan jöttek Szebenből és Aradról is. Határlátogatásunk pillanatakor 47 civil szervezet volt jelen a központban, de besegítettek a közös munkába az egyházak is (pl. az ortodox és a zsidó közösség). Összesen a háború kezdete óta 150 civil szervezet reprezentálta magát Szeretvásáron a segítségnyújtásban. A központban elsőként az anyáknak és gyermekeknek alakítottak ki egészségügyi segélypontot a Nemzeti Népegészségügyi Központ jóvoltából. A cél ezt követően az volt, hogy minél több embernek tudjanak biztosítani átmeneti szállást, különösen, hogy február-márciusban a Kárpátokon túl igen zord időjárás uralkodott, gyakran még havazott is. Az azonnali szükségletek kielégítése céljából a lakossági felajánlások először élelmiszer-cikkek és takarók voltak. Az első

³⁹ A májusi adatok alapján ez a szám napi 2500-3500 főre redukálódott. Május 10-i látogatásunk során a napi átlépők száma 3382 fő volt, melyből 2490 fő volt ukrán állampolgár. Sokan az érkezők közül nem tudták bizonyítani állampolgárságukat, az ő ügyeiket a bevándorlásügyi hivatal vette át Radócon.

⁴⁰ Ukrajnában eközben akár 48 óras is volt a várakozási idő, melyen a román rendőrök igyekeztek segíteni helyi kollégáinknak.

⁴¹ Moldva – nem összekeverendő Moldovával – a Kárpátokon túli, kelet-romániai nagyrégió, részei: Szucsáva, Botosány, Neamț, Jászvásár, Bákó, Vászló, Vránca és Galați megyék. (ERDÉLYI BARANGOLÁSOK)

napokban a határmenti segítségnyújtó központ munkáját mintegy 1 500 önkéntes segítette.⁴² A segítség szervezésében az állam megyei szinten reprezentálja magát, fenntartva a folyamatos információáramlást az intézmények között.

Az első két hétben gyakorlatilag állandó rendkívüli helyzet volt Szeretvásáron – számoltak be róla vendéglátóink. Olyan problémák merültek fel nap mint nap, melyek azonnali intézkedéseket igényeltek. A hideg időjárás miatt gyakran anyákat és gyermekeket kellett azonnali orvosi segítséghez juttatni, ugyanis a hosszú ukrainai várakozási idő miatt fagyásközeli állapotba kerültek.

Az érkező menekültek közel 70%-a elhagyta Romániát szinte rögtön érkezését követően – derült ki a helyi hatóságok adataiból.⁴³ Állításuk szerint az arány meg is maradt, mindössze az érkezők száma redukálódott, mérséklődött. Visszáramlási tendenciákról Szeretvásáron sem tudtak beszámolni: meglátásuk szerint rendkívül kevesen térnek vissza Ukrajnába véglegesen, helyette – hasonlóan mint Máramarosszigeten – itt is főként vásárolni jönnek át a belső menekültek. Szintén hasonlóan a máramarosszigeti helyzethez, sok belső menekült nem jön át Szeretvásárra, helyette a határ menti településeken marad, mint például Tereblecsén vagy Horbivcin.

5. ÖSSZEGZÉS

Mind Románia, mind pedig Moldova kellőképpen gyorsan reagált az ukrainai háború kirobbanására. A chişinăui és a bukaresti vezetés is megértette, hogy a háború nem csak egy védelempolitikai kihívás, hanem a menekültválság kapcsán egy biztonság- és szociálpolitikai krízis is. Komoly kihívást jelentenek a korlátozott pénzügyi képességek és a két országban szinte állandósult belpolitikai válság jelenléte. A helyzet megoldása érdekében számos civil és nagy nemzetközi szervezet is igyekszik részt venni a menekültek utaztatásában, ellátásában és elszállásolásában. Mind a moldovai, mind pedig a romániai társadalom aktív szerepet vállal a menekültek ellátásában, annak ellenére is, hogy hasonlóan más kelet- és közép-európai államokhoz az idő előrehaladtával itt is csökkent a szolidaritás mértéke a menedékkérők irányába. Az állandó kapacitáshiány szélén billegő két állam az ukrainai menekültválság első hullámában

⁴² A helyi hatóságok ezt csak „duplahullámként” emlegették, ugyanis Szeretvásárt annyi önkéntes lepte el, hogy az ő megfelelő ellátásuk szintén teherré vált a közigazgatási egységek számára a menekültválság mellett. A helyi önkormányzatok hatalmas energiát fektettek abba, hogy kiképezzék és menedzseljék az önkéntesáramlatot, illetve szállást biztosítsanak nekik a közelben.

⁴³ Az adatok szerint csak a menekültek 11%-a maradt huzamosabb ideig Románia területén.

tranzitországgként szolgált, a második periódusban azonban befogadókká váltak, mely nem jellemző szerep számukra. Éppen ezért a két állam vezetőségének meg kell tanulnia kezelni a kialakult helyzetet a jelenlévő egyéb súlyos társadalmi kihívások mellett, és olyan megoldásokat találni, amelyek megőrzik nem csak a menekültek biztonságát, de nem sodorják súlyos válságba saját lakosságukat sem.

FELHASZNÁLT IRODALOM

BESWICK, Emma (2019): *How did the political crisis in Moldova unfold and what happens next?* Euronews, 2019.06.12. Forrás: <https://www.euronews.com/2019/06/11/how-did-the-political-crisis-in-moldova-unfold-and-what-happens-next> (Megtekintve: 2022. 06. 06.)

BOGNER, Manuel – HENTSCHKE, Steffi – KOKOT, Michał – ROSER, Thomas – SCHINDLER, Franziska – THRUM, Frida (2022): *Auf der Flucht*. Zeit Online, 2022.02.24. Forrás: <https://www.zeit.de/politik/ausland/2022-02/ukraine-bevoelkerung-flucht-deutschland-osteuropa> (Megtekintve: 2022. 06. 06.)

BRITANNICA: *People of Moldova*. Forrás: <https://www.britannica.com/place/Moldova/People> (Megtekintve: 2022. 06. 06.)

CAIUS, Kamil (2014): *Gagauzia: growing separatism in Moldova?* OSW, 2014.03.10. Forrás: <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/osw-commentary/2014-03-10/gagauzia-growing-separatism-moldova?fbclid=IwAR227xvTDbeuBbWc1X-wvgsivHfqp4U345nUCaX-MUBN4eYzOh4L2jiN-EY> (Megtekintve: 2022. 06. 06.)

CENTRUL DE DREPT AL AVOCAȚILOR: *Как попросить убежище в Молдове*. Forrás: <https://cda.md/ru/2022/02/24/how-to-apply-for-asylum-in-moldova/> (Megtekintve: 2022. 06. 15.)

CHATURVEDI, Amit (2022): *Moldova Next Target? Belarus President's Battle Map Pic Raises Questions*. NDTV, 2022.03.02. Forrás: <https://www.ndtv.com/world-news/moldova-next-target-belarus-presidents-battle-map-pic-raises-questions-2798840> (Megtekintve: 2022. 06. 06.)

COFFEY, Luke (2021): *The Autonomous Territorial Unit of Gagauzia: A new focal point for Russo-Turkish competition?* MEI, 2021.04.29. Forrás: <https://www.mei.edu/publications/autonomous-territorial-unit-gagauzia-new-focal-point-russo-turkish-competition> (Megtekintve: 2022. 06. 06.)

CRITESCU, George-Andrei (2022): *Aurescu, pentru CNN: 460.000 de refugiați ucraineni au tranzitat România, dintre care 80.000 au rămas în țara noastră*. Adevarul Politica, 2022.03.15. Forrás: https://adevarul.ro/news/politica/aurescu-cnn-460000-refugiati-ucraineni-tranzitat-romania-80000-ramas-tara-noastra-1_6230e9bc5163ec427143ad8e/index.html (Megtekintve: 2022. 06. 06.)

DOPOMOGA (2022a): *Аккредитованные центры для беженцев*. 2022.05.31. Forrás: <https://dopomoga.gov.md/akkreditovannye-centry-dlya-bezhencev/> (Megtekintve: 2022. 06. 06.)

DOPOMOGA (2022b): *Ответы на часто задаваемые вопросы (актуализирован на 06.05.2022)*. 2022.06.05. Forrás: <https://dopomoga.gov.md/faq-ru> (Megtekintve: 2022. 06. 15.)

DOPOMOGA (2022c): *Счет для гуманитарных пожертвований в поддержку украинского народа, открытый Министерством Финансов*. Forrás: <https://dopomoga.gov.md/minfin-donate/> (Megtekintve: 2022. 06. 06.)

DOPOMOGA (2022d): *Горячие линии для граждан Украины в Молдове*. Forrás: <https://dopomoga.gov.md/> (Megtekintve: 2022. 06. 06.)

DUNA RÉGIÓ STRATÉGIA (2014): *Eredményes volt a Magyar-Moldovai Gazdasági Együttműködési Vegyes Bizottság második ülése Kisinyovban*. 2014.11.29. Forrás: <https://dunaregiostrategia.kormany.hu/akadalymentes/eredmenyes-volt-a-magyar-moldovai-gazdasagi-egyuttmukodesi-vegyes-bizottsag-masodik-ulese-kisinyovban> (Megtekintve: 2022. 06. 06.)

ERDÉLYI BARANGOLÁSOK: *Erdélyen túli területek – Moldova*. Forrás: <http://erdely.utjaim.hu/moldva2.html> (Megtekintve: 2022. 06. 16.)

EUBAM: *Who we are?* Forrás: <https://eubam.org/who-we-are/> (Megtekintve: 2022. 06. 15.)

GÖNCZI, Róbert (2021): *Elnéptelenedő vidék, mélyszegénység, árvák – Románia exodus*. Corvinák, 2021.11.29. Forrás: <https://corvinak.hu/vilag/2021/09/29/elneptelenedo-videk-melyszegenyseg-arvak-romania-exodus> (Megtekintve: 2022. 06. 06.)

GÖNCZI, Róbert (2022a): *Egy pillantás a Dnyeszter jobb partjára — A menekülthelyzet kezelése Moldovában*. Migrációkutató Intézet, 2022.04.08. Forrás: <https://www.migraciokutato.hu/2022/04/08/horizont-2022-11-egy-pillantas-a-dnyeszter-jobb-partjara-a-menekulthelyzet-kezelese-moldovaban/> (Megtekintve: 2022. 06. 06.)

GÖNCZI, Róbert (2022b): *Visszaterők — változó tendenciák a lengyel-ukrán határmozgásokban*. Migrációkutató Intézet, 2022.05.19. Forrás: <https://www.migraciokutato.hu/2022/05/19/gyors-elemzes-2022-9-visszaterok-valtozo-tendenciak-a-lengyel-ukran-hatarmozgasokban/> (Megtekintve: 2022. 06. 07.)

GRĂMADĂ, Roxana (2022): *Crossing the bridge of toys*. UNICEF, 2022.03.18. Forrás: <https://www.unicef.org/romania/stories/crossing-bridge-toys> (Megtekintve: 2022. 06. 07.)

HAYNES, Rebecca (2020): *Moldova – A History*. I.B. Tauris, London.

IEA: *Moldova energy profile – Report extract – Energy security*. Forrás: <https://www.iea.org/reports/moldova-energy-profile/energy-security> (Megtekintve: 2022. 06. 06.)

KARPOWIAK, Ewelina – RZECZY, Klawe (2020): *Moldova Faces 'Existential' Population Crisis*. Balkan Insight Reporting Democracy, 2020.01.16. Forrás: <https://balkaninsight.com/2020/01/16/moldova-faces-existential-population-crisis/> (Megtekintve: 2022. 06. 15.)

MAGYAR MŰVÉSZETI AKADÉMIA (2016): *Moldáv–magyar kulturális együttműködés*. 2016.05.19. Forrás: https://www.mma.hu/rendezvenyek/rendezvenyek-akademikusok-reszvetelvel?p_p id=101&p_p lifecycle=0&p_p state=maximized& 101 struts action=%2Fasset_publisher%2Fview_content& 101 assetEntryId=6912536& 101 type=content& 101 urlTitle=moldav%E2%80%93magyar-kulturalis-egyuttmukodes (Megtekintve: 2022. 06. 06.)

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA (2022): *Lakosságárányosan eddig Magyarországra érkezett a legtöbb menekült*. 2022.03.28. Forrás: <https://kormany.hu/hirek/lakossagaranyosan-eddig-magyarorszagra-erkezett-a-legtobb-menekult> (Megtekintve: 2022. 06. 06.)

NET JOGTÁR: 43/2007. (III. 14.) Korm. rendelet a Magyar Köztársaság Kormánya és a Moldovai Köztársaság Kormánya közötti nemzetközi fejlesztési együttműködésről szóló Megállapodás kihirdetéséről. Forrás: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A0700043.KOR> (Megtekintve: 2022. 06. 06.)

ORIGO (2020a): *Semmilyen akadály nem gátolja Magyarország és Moldova együttműködését*. 2020.03.12. Forrás: <https://www.origo.hu/itthon/20200312-semmilyen-akadaly-nem-gatolja-magyarorszag-es-moldova-egyuttmukodeset-szijjarto.html> (Megtekintve: 2022. 06. 06.)

ORIGO (2020b): *Orbán Viktor: Továbbra is támogatjuk Moldova uniós integrációját*. 2020.03.12. Forrás: <https://www.origo.hu/nagyvilag/20200312-orban-tovabbra-is-tamogatjuk-moldova-unios-integraciojat.html> (Megtekintve: 2022. 06. 06.)

PETER, Laurence (2022): *Transnistria and Ukraine conflict: Is war spreading?* BBC, 2022.04.27. Forrás: <https://www.bbc.com/news/world-europe-61233095> (Megtekintve: 2022. 06. 06.)

SAMU: *Opening page*. Forrás: <https://samufirstresponse.org/> (Megtekintve: 2022. 06. 06.)

SMITH, David (2022): *Quick Hit #16: Attacks in Transnistria*. Moldova Matters, 2022.04.26. Forrás: <https://moldovamatters.substack.com/p/quick-hit-16-attacks-in-transnistria?s=r> (Megtekintve: 2022. 06. 15.)

UNHCR OPERATIONAL DATA PORTAL (2022): *Ukraine Refugee Situation*. 2022.06.01. Forrás: <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine> (Megtekintve: 2022. 06. 06.)

UNICEF (2022): *Blue Dot - Providing Critical Support To Refugees From Ukraine*. 2022. Forrás: <https://www.unicef.org/romania/blue-dot-providing-critical-support-refugees-ukraine> (Megtekintve: 2022. 06. 06.)

VOLUNTARI IN VAMA SCULENI: *Twitter-profil*. Forrás: https://mobile.twitter.com/vol_sculeni (Megtekintve: 2022. 06. 07.)

WFP (2022): *Ukraine Situation - Moldova: WFP Cash Assistance For Host Communities (May 2022) [EN/RU/RO]*. Reliefweb, 2022.05.05. Forrás: <https://reliefweb.int/report/moldova/ukraine-situation-moldova-wfp-cash-assistance-host-communities-may-2022-enruru> (Megtekintve: 2022. 06. 06.)

WITS DATA: *Moldova Trade*. Forrás: <https://wits.worldbank.org/CountrySnapshot/en/MDA> (Megtekintve: 2022. 06. 06.)

БАЛАХНОВА, Вера (2022): *Приднестровские СМИ опубликовали видео обстрела здания МГБ в Тирасполе*. NewsMaker, 2022.04.27. Forrás: <https://newsmaker.md/rus/novosti/pridnestrovskie-smi-opublikovali-video-obstrelya-zdaniya-mgb-v-tiraspole/> (Megtekintve: 2022. 06. 06.)

ГАМОВА, Светлана (2022): *Приднестровье становится "красной зоной"*. Независимой газеты, 2022.04.26. Forrás: https://nvo.ng.ru/cis/2022-04-26/1_8427_transdnestrria.html (Megtekintve: 2022. 06. 06.)

ПРАВИТЕЛЬСТВО РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА: *Украинцы в Украине*. Forrás: <https://gov.md/ru/content/ukraincy-v-ukraine> (Megtekintve: 2022. 06. 06.)

HORIZONT 2022/17

HORIZONT ELEMZÉSEK

A Migrációkutató Intézet elektronikus kiadványsorozata

Kiadó: **Migrációkutató Intézet**

Szerkesztés és tördelés: Kóczán András Imre

Lektorálta: Pénzváltó Nikolett

Címlapkép: Vargha Márk

A kiadó elérhetősége: H-1518 Budapest, Pf. 155

Tel.: +36 1 372 0191

E-mail: info@migraciokutato.hu

Az elemzés és annak következtetései kizárólag a szerző magánvéleményét tükrözik, és nem tekinthetők a Migrációkutató Intézet álláspontjának.

© Gönczi Róbert, 2022

© Migrációkutató Intézet, 2022

ISSN 2677-1780